

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТАВРІЙСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ДМИТРА МОТОРНОГО
Кафедра «Фінанси, облік і оподаткування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри,

к.е.н., доцент Иван Іван ДЕМЧЕНКО

« 01 » 09 2021р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Управлінський облік»

для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр»
зі спеціальності **071 «Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування**
(на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»)

Факультет економіки та бізнесу

2021 – 2022 навч. рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Управлінський облік» для здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»). – Мелітополь, ТДАТУ, - 13 с.

Розробник: к.е.н., доцент Костякова А.А.

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри «Фінанси, облік і оподаткування», протокол від «1» вересня 2021 року № 1

Завідувач кафедри «Фінанси, облік і оподаткування»

к.е.н, доцент Іван ДЕМЧЕНКО

Схвалено методичною комісією факультету економіки та бізнесу зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за ОПП Облік і оподаткування (на основі повної загальної середньої освіти та ОКР «Молодший спеціаліст»).

Протокол від «02» вересня 2021 року № 1

Голова, доц. Анна КОСТЯКОВА

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів 8	Галузь знань: 07 «Управління та адміністрування» (шифр і назва)	Обов'язкова	
Загальна кількість годин - 240	Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»	Курс/рік підготовки	Семестр
Змістових модулів - 2		3/1С	5-й/1-й
Тижневе навантаження: аудиторних занять - 11 год. самостійна робота студента – 8,7 год.	Ступінь вищої освіти: «Бакалавр»	Вид занять	Кількість годин
		Лекції	44
		Лабораторні заняття	-
		Практичні заняття	66
		Семінарські заняття	-
		Самостійна робота	130
		Форма контролю: екзамен	

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу: формування системи знань з організації та методики управлінського обліку, його вдосконалення з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

Завдання курсу: освітня компонента полягає у вивченні принципів і методів управлінського обліку, його місця і ролі в управлінні діяльністю підприємства; набуття вмінь застосовувати відповідні методи і прийоми в процесі обліку витрат і калькулювання з метою прийняття ефективних

управлінських рішень.

Предмет: витрати виробництва, собівартість продукції та калькулювання.
Освітня компонента забезпечує набуття здобувачами ВО:

Інтегральної компетентності:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми під час професійної діяльності у сфері обліку, аудиту та оподаткування або в процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки і характеризується комплексністю й невизначеністю умов.

Загальних компетентностей:

ЗК02. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК08. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК12. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК13. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК14. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, вести здоровий спосіб життя.

Спеціальних (фахових) компетентностей:

ФК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, робити узагальнення стосовно оцінки прояву окремих явищ, які властиві сучасним процесам в економіці.

ФК02. Використовувати математичний інструментарій для дослідження соціально-економічних процесів, розв'язання прикладних завдань в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

ФК06. Здійснювати облікові процедури із застосуванням спеціалізованих інформаційних систем і комп'ютерних технологій.

Програмних результатів навчання:

РН02. Розуміти місце і значення облікової, аналітичної, контрольної, податкової та статистичної систем в інформаційному забезпеченні користувачів обліково-аналітичної інформації у вирішенні проблем в сфері соціальної, економічної і екологічної відповідальності підприємств.

РН04. Формувати й аналізувати фінансову, управлінську, податкову і статистичну звітність підприємств та правильно інтерпретувати отриману інформацію для прийняття управлінських рішень.

РН08. Розуміти організаційно-економічний механізм управління підприємством та оцінювати ефективність прийняття рішень з використанням обліково-аналітичної інформації.

PH11. Визначати напрями підвищення ефективності формування фінансових ресурсів, їх розподілу та контролю використання на рівні підприємств різних організаційно-правових форм власності.

PH23. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

PH25. Аналізувати фінансові та нефінансові дані для формування релевантної інформації в цілях прийняття управлінських рішень

- *soft skills* здатність аналітично мислити, уміння оцінювати ситуацію, виходячи з принципів людиноцентризму

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Мета та зміст управлінського обліку. Методи управлінського обліку витрат і системи калькулювання.

Тема 1. Мета, зміст і організація управлінського обліку

Роль обліку в управлінні собівартістю продукції. Сутність, задачі та функції управлінського обліку. Етапи розвитку управлінського обліку. Предмет і об'єкти управлінського обліку. Схеми організації управлінського обліку за різних систем обліку. Залежність управлінського обліку від принципів побудови плану рахунків. Місце управлінського обліку в системі Плану рахунків України.

Тема 2. Склад витрат виробництва.

Суть і природа витрат. Витрати як процес формування і використання ресурсів. Різновиди витрат. Витрати у натуральному і грошовому вимірі. Грошові видатки і витрати, що формують вартість продукції. Витрати і собівартість продукції.

Структура витрат і фактори, що її визначають. Різні напрями визначення структури витрат та їх практичне значення.

Тема 3. Класифікація і поведінка витрат

Законодавчі та нормативні акти, що визначають склад витрат, Загальнооблікова та управлінська класифікація витрат за різними ознаками, характеристика основних видів витрат. Характер реагування витрат при змінах обсягу діяльності підприємства. Поведінка змінних і постійних витрат при змінах обсягу діяльності підприємства. Оцінка витрат і побудова їх функції.

Методи

визначення функції витрат, їх сутність і порівняльна характеристика.

Тема 4. Методи обліку і калькулювання витрат

Сутність і зміст обліку виробничих витрат. Об'єкти витрат і об'єкти калькулювання. Класифікація методів обліку витрат і калькулювання, характеристика і сфера застосування простого, позамовного, попередільного та нормативного методів обліку і калькулювання. Організація зведеного обліку витрат за різних методів обліку. Методика і техніка калькуляційних розрахунків.

Тема 5. Облік і калькулювання за повними витратами

Історія розвитку методів обліку витрат і калькулювання повної собівартості продукції в країнах з ринковою економікою. Характеристика і сфера застосування методу однорідних секцій, стандарт-косту та методу нормативного розподілу постійних витрат. Порівняльна оцінка вітчизняних і зарубіжних методів обліку повної собівартості продукції. Перехід від методів обліку, які ґрунтуються на об'ємних показниках діяльності, до методів обліку витрат на основі видів діяльності (поопераційний облік).

Тема 6. Облік і калькулювання за змінними витратами

Проблеми сучасного управлінського обліку. Необхідність і можливість переходу від обліку і калькулювання повної собівартості продукції до обліку і калькулювання неповної собівартості. Характеристика і сфера застосування простого директ-косту. Особливості розвинутого директ-косту, його переваги і можливості. Зародження і розвиток ступеневого обліку.

Тема 7. Облік і калькулювання за нормативними витратами

Історія розвитку і впровадження нормативного методу обліку витрат і калькулювання. Порівняльна оцінка елементів методу стандарт-кост і нормативного методу. Організація нормативного господарства підприємства і складання нормативних калькуляцій. Облік зміни норм. Методика і техніка обліку відхилень від норм. Аналіз відхилень від норм і управління за ними.

Змістовий модуль 2. Стратегічний облік.

Тема 8. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Прийняття рішень і планування діяльності на основі аналізу взаємозв'язку "витрати-обсяг-прибуток". Методи аналізу "витрати-обсяг-прибуток". Визначення точки беззбитковості; розрахунок обсягу діяльності, необхідного для бажаного прибутку; визначення (планування) прибутку за певного обсягу діяльності. Графічні методи аналізу. Припущення аналізу "витрати-обсяг-прибуток".

Тема 9. Аналіз релевантності інформації для прийняття управлінських рішень

Релевантний підхід до управління. Поняття про релевантність облікової інформації та її вплив на прийняття рішень. Пошук альтернативних варіантів дій і вибір найбільш оптимального з них. Використання аналізу "витрати-обсяг-прибуток" у процесі прийняття рішень. Аналіз типових варіантів альтернативних рішень: виробляти або купувати, прийняття або відмова від спеціального замовлення, припинення діяльності неприбуткового сегмента тощо.

Тема 10. Бюджетування і контроль

Бюджет як інструмент системи управлінського контролю, його сутність і функції. Види і форми бюджетів. Загальна характеристика операційного і фінансового бюджетів. Порядок складання і призначення бюджету продажів, бюджету виробництва, бюджету придбання і використання матеріалів, бюджету трудових витрат, бюджету загальновиробничих витрат, бюджету адміністративних витрат і витрат на збут. Методика і техніка контролю за виконанням бюджетів. Призначення і порядок складання гнучких бюджетів. Аналіз відхилень з використанням гнучкого бюджету.

Тема 11. Облік і контроль за центрами відповідальності

Поняття і класифікація центрів відповідальності. Принципи обліку, звітності та оцінки діяльності центрів відповідальності. Облік і оцінка діяльності центрів витрат. Облік і оцінка діяльності центрів прибутку. Облік і оцінка діяльності центру інвестицій. Поняття про трансфертні ціни та їх застосування. Функції та методи визначення трансферних цін. Особливості обліку і звітності по сегментах бізнесу.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Номер тижня	Вид заняття	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість			Балів
			годин			
			лекції	ПР	СРС	
Змістовий модуль 1.						
«МЕТА ТА ЗМІСТ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ.						
МЕТОДИ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ВИТРАТ І СИСТЕМИ КАЛЬКУЛЮВАННЯ»						
1 – 3	Лекція	Організація управлінського обліку та класифікація витрат	6			
	Практичне заняття	Організація управлінського обліку		2		3
	Практичне заняття	Класифікація і поведінка витрат		10		3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Робота на порталі.			20	5
3-6	Лекція	Методи обліку витрат і калькулювання	18			
	Практичне	Непрямі витрати та методика їх		6		3

	заняття	розподілу				
	Практичне заняття	Система обліку і калькулювання за повними та змінними витратами		12		3
	Практичне заняття	Облік витрат і калькулювання за нормативними витратами		6		3
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Портал.			25	5
7, 8	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 1			15	
	ПМК 1	Підсумковий контроль за модуль 1				10
Всього за змістовий модуль 1 –120 годин			24	36	60	35
Змістовний модуль 2. «СТРАТЕГІЧНИЙ ОБЛІК»						
9	Лекція	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності і прибутку	4			
	Практичне заняття	Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності і прибутку		6		4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Робота на порталі.			20	4
10,11,12	Лекція	Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень та бюджетування і контроль	12			
	Практичне заняття	Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень		6		4
	Практичне заняття	Бюджетування і контроль		8		4
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Робота на порталі.			30	4
13	Лекція	Облік і контроль за центрами відповідальності	4			
	Практичне заняття	Облік і контроль за центрами відповідальності		6		3
	Практичне заняття	Взаємоузгодженість фінансового та управлінського обліку		4		
	Самостійна робота	Самостійне опрацювання додаткового матеріалу за темою з метою підготовки презентації. Робота на порталі.			10	2
14, 15	Самостійна робота	Підготовка до написання ПМК 2			10	
	ПМК 2	Підсумковий контроль за модуль 2				10
Всього за змістовий модуль 2 – 120 години			20	30	70	35
Екзамен						30
Всього з навчальної дисципліни – 240 годин						100

5. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 1

1. Сутність управлінського обліку, його мета та завдання ?
2. Що є предметом та методом управлінського обліку?
3. Місце управлінського обліку в системі облікової інформації ?
4. Які об'єкти управлінського обліку та особливості його застосування ?
5. Які функції виконує бухгалтер-аналітик у процесі управління ?
6. У чому полягає організація управлінського обліку на підприємстві?
7. Які існують підходи до побудови системи рахунків управлінського обліку ?
8. Що таке інтегрована система рахунків ?
9. Що таке переплетена система рахунків ? У чому її особливість ?
10. Які функції бухгалтера в системі управлінського обліку ? Наведіть приклади.
11. Поясніть поділ витрат за економічними елементами.
12. Які витрати відносять до прямих, а які — до непрямих?
13. Які витрати відносять до змінних, а які — до постійних?
14. Яке практичне значення поділу витрат на змінні та постійні?
15. За якими ознаками вивчається структура витрат і в чому її практичне значення?
16. Що таке собівартість продукції? Економічне значення цього показника.
17. Як співвідносяться витрати і собівартість продукції за певний період?
18. Поясніть співвідношення собівартості продукції і ціни.
19. У чому полягає сутність позамовного методу обліку витрат і яка сфера його застосування?
20. У чому полягає сутність попередільного методу обліку витрат і яка сфера його застосування?
21. Чим відрізняється виробнича собівартість випущеної (товарної) продукції від виробничої собівартості реалізованої продукції?
22. За якою ознакою відрізняються розподілені постійні загальновиробничі витрати від нерозподілених?
23. Яка різниця між калькуляційними об'єктами і калькуляційними одиницями?
24. Які основні особливості методу (системи) директ-костинг?
25. Як складаються звіти про фінансові результати у системі директ-костинг?
26. Що таке маржинальний дохід? Які особливості його рахунку?
27. У чому полягають переваги розвинутого директ-костингу та недоліки методу директ-костинг?
28. У чому полягає методика багатоступеневого покриття постійних витрат?

29. Які основні переваги управлінського обліку над традиційним бухгалтерським обліком?
30. Відмінності між фінансовим та управлінським обліком.
31. Що розуміють під «делегуванням повноважень»?

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ПІДСУМКОВИЙ МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ № 2

1. У чому полягає сутність аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку? Назвіть припущення, які покладені в основу аналізу взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку.
2. Яким чином аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку сприяє прийняттю управлінських рішень?
3. Які методи використовуються під час проведення аналізу «витрати — обсяг — прибуток»? Поясніть термін «точка беззбитковості».
4. Назвіть графіки, які дають змогу проілюструвати взаємозв'язок «витрати — обсяг — прибуток», та поясніть їх призначення.
5. Що таке релевантна інформація? Які критерії дозволяють розглядати інформацію як релевантну?
6. У чому полягають переваги диференціального аналізу альтернативних рішень? Проілюструйте відповідь за допомогою прикладу.
7. Яка інформація є релевантною для прийняття рішення «виробляти чи купувати»? Наведіть приклад.
8. Яка інформація є релевантною для визначення доцільності прийняття спеціального замовлення? Наведіть приклад.
9. Яка інформація є релевантною для прийняття рішення щодо розширення або скорочення сегмента? Наведіть приклад.
10. У чому сутність, переваги, та вади ціноутворення за принципом «витрати плюс»?
11. Дайте визначення центру відповідальності та його типів.
12. У чому полягає мета обліку за центрами відповідальності?
13. На яких принципах базується система обліку за центрами відповідальності?
14. Як і для чого складається кошторис центру витрат?
15. Особливості оцінки діяльності центру інвестицій. Основні показники оцінки.
16. Що включає організація обліку за центрами відповідальності?
17. Що таке стандартні (нормативні) витрати? Для чого їх використовують?
18. У чому полягає облік стандартних (нормативних) витрат?
19. Як визначають відхилення від стандартних матеріальних витрат?
20. Як визначити відхилення від стандартних витрат на оплату праці?

21. Як здійснюють аналіз відхилень постійних накладних витрат від встановленого стандарту?
22. Як оцінюють діяльність центру прибутку?
23. Що таке трансфертна ціна? Як вона впливає на оцінку діяльності центрів відповідальності?
24. Які існують методи трансфертного ціноутворення? Дайте стислу характеристику кожного з них.
25. Що таке бюджетування? Назвіть основні етапи процесу бюджетування.
26. Назвіть основні функції бюджетів та поясніть їх сутність.
27. Які існують види бюджетів?
28. Що таке бюджетний період? Який проміжок часу він може охоплювати?
29. Який бюджет називається зведеним?
30. Які бюджети входять до складу зведеного бюджету?
31. В якій послідовності відбувається формування зведеного бюджету?
32. Дайте визначення гнучкого бюджету та поясніть його сутність.
33. За якими напрямками можна визначити відхилення фактичного результату діяльності від запланованого?

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Атамас П.Й. Управлінський облік: Навчальний посібник. / П.Й. Атамас / – Д. – К.: Центр навчальної літератури, 2009. – 440 с.
2. Голов С.Ф. Управлінський облік. Підручник. – К.: Лібра, 2003.
3. Лишиленко О.В. Бухгалтерський управлінський облік: Навчальний посібник. – / О.В. Лишиленко / Київ: Вид-во «Центр навчальної літератури», 2006. – 254 с.
4. Фаріон І. Д., Писаренко Т. М. Управлінський облік [текст] : підруч. / [І. Д. Фаріон, Т. М. Писаренко]. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 792 с.

Допоміжна

5. Белоусова И. Роль управленческого учета в повышении эффективности производства // Бухгалтерский учет и аудит. – 2005. - № 4. – С. 44-52
6. Белоусова И. Проблемы внедрения управленческого учета на предприятиях // Бухгалтерский учет и аудит. – 2005. - № 5. – С. 30-35
7. Гарасим П.М. Курс управлінського обліку: Навч. посібник / П.М. Гарасим, Г.П. Журавель, П.Я. Хомин // К.: Знання, 2007. – 314 с.
8. Гуцайлюк. Еще раз о месте и роли управленческого учета в информационной системе хозяйственных субъектов // Гуцайлюк // Бухгалтерский учет и аудит. – 2005. - № 11. – С. 45-49
9. Друри К. Управленческий и производственный учет: Пер. с англ.: –

М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2002.

10. Костякова А.А. Класифікація витрат виробництва в рослинництві за цільовим підходом // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (Економічні науки)*. 2017. № 1-2 (33-34). С.306-313
11. Костякова А.А. Управлінський облік як джерело інформаційного забезпечення системи управління // *Науковий журнал «Молодий вчений»* № 1.1 (41.1) січень, 2017р. – С.49-54 - Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/ru/specvipusk/tsatu/>.
12. Костякова А.А.Класифікація витрат виробництва в рослинництві за цільовим підходом / А.А. Костякова // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (Економічні науки)*. - № 2(9) – 2017р. – С. 306-314
13. Костякова А.А.Економічна сутність витрат та їх визнання відповідно до потреб обліку та управління [Текст] / А. А. Костякова // *Збірник наукових праць за матеріалами Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки»*: – Дніпропетровськ, 12-13 квітня 2016р. – Частина 5. Секція 5. – С. 332-341
14. Костякова А.А. Узгодженість процесу бюджетування з системою обліку та контролю [Текст] / А. А. Костякова // *Проблеми та перспективи розвитку підприємництва: Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції (м. Харків, 25 листопада 2016 року)*. -Х.: ХНАДУ. - Т. 2. – С. 270-271
15. Костякова А.А. Методика бюджетування витрат рослинництва /А.А. Костякова // *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (Економічні науки)*. - № 1(29) – 2015 р.-С.174-179.
16. Костякова А.А. Облік і групування витрат за статтями в галузі рослинництва / А.А. Костякова // *Облік і фінанси АПК*. – 2008. - № 4. - С. 147-150.
17. Костякова А.А. Управлінський облік і проблеми класифікації витрат / А.А. Костякова// *Вісн. Сумськ. нац. аграр. ун.*– 2007. – Вип. 6-7 (26-27). – С. 314-318. – (Серія «Економіка та менеджмент»).
18. Костякова А.А. Бухгалтерський облік накладних витрат рослинництва: управлінський аспект [Текст] / А. А. Костякова // *Accounting, analysis and audit activities of the enterprises: problems, trends, prospects: Collectivemonograph*. – SAUL Publishing Ltd, Dublin, Ireland, 2016.- 168р.-С.108-122
19. Костякова А.А. Методи обліку витрат у рослинництві // *Облік і фінанси*. 2017. №2(76). С.13-20 Режим доступу: <http://www.afj.org.ua/ua/journals/2017/2>
20. Костякова А.А. Стратегічний управлінський облік: сутність та поняття [Електронний ресурс] // *Причорноморські економічні студії*. 2019. Випуск 39-2. С. 99-102 Режим доступу: <http://bses.in.ua/uk/>
21. Мачулка О. Облік і аналіз витрат: управлінський аспект //

Бухгалтерський облік і аудит: науково-практичний журнал. – 2008. - № 10. - С. 30-34

22. Моссаковський В.Б. Про управлінський облік / В.Б. Моссаковський // Бухгалтерський облік і аудит: науково-практичний журнал. – 2006. - № 10. – С.37-44

23. Нападовська Л. Методологические основы управленческого учета // Бухгалтерский учет и аудит. – 2004. - № 4. – С. 26-30

24. Хорнгрен Ч.Т., Фостер Дж. Бухгалтерский учет: управленческий аспект: Пер. с англ. / Под ред. Я. В. Соколова. – М.: Финансы и статистика, 2001.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Освітній портал ТДАТУ <http://op.tsatu.edu.ua/course/view.php?id=2045>
2. Бібліотека ТДАТУ, м. Мелітополь, пр. Б.Хмельницького, 18
3. Міська бібліотека ім. М.Ю. Лермонтова, пл. Перемоги, 1